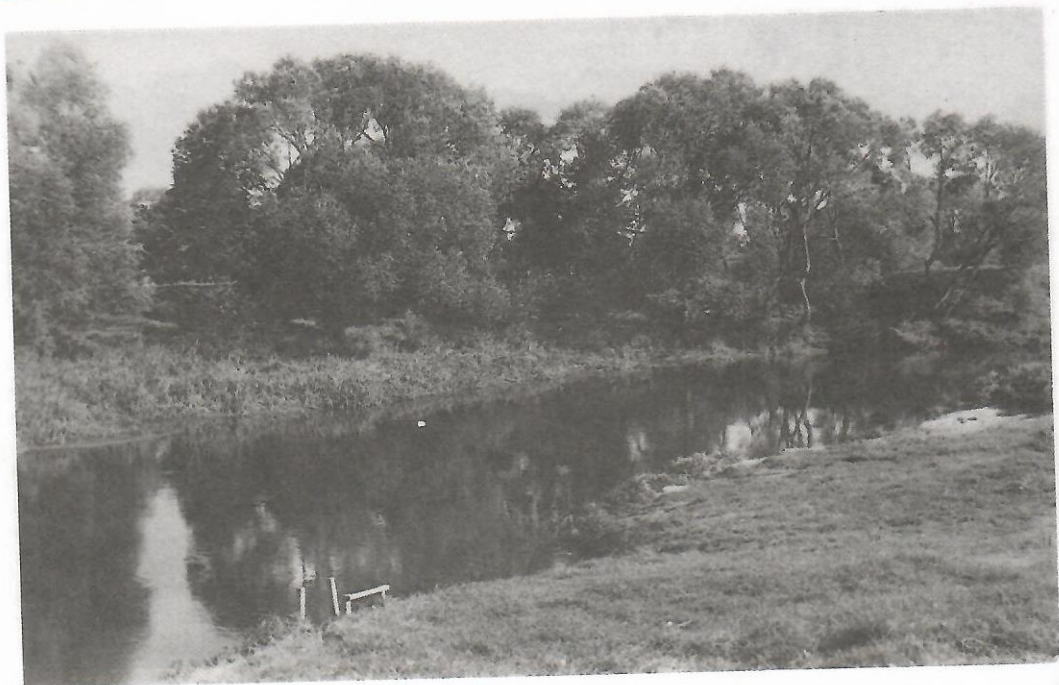

СКАРБЫ ЗЯМЛІ НАШАЙ

Краявіды ля ракі Улы

каналамі, значна забалочаная і аблесеная раўніна. Найбольшае возера — Жэрынскае. Шырыня даліны 1—1,5 км. Галіновы прыток Чарвінка (справа). Разводдзе пачынаецца ў канцы сакавіка — пачатку красавіка, узровень вады ўзнямаецца да 4 м. Ледастаў з першай дэкады снежня да пачатку красавіка. Жыўленне мяшанае, пераважна снегавое. Сярэдні гадавы расход вады ў вусці каля 4,5 м³ у секунду. Усвейка цячэ каля шэрагу вёсак раёна. Яе пясчаныя берагі, лугі, лясы ўздоўж ракі з'яўляюцца цудоўнымі месцамі адпачынку.

Р. Эса ўпадае ў воз. Лепельскае. Свой больш чым 100-кіламетровы шлях да яго яна праклала па тэрыторыях Крупскага, Чашніцкага і Лепельскага раёнаў. Назва паходзіць ад балцкага слова *ese* — брод. Найбольш прыгожыя мясціны на рацэ каля в. Забаенне, што раскінулася на правым беразе. Тут пачы-

наюцца хваёвыя лясы. Яны прасціраюцца па абодвух берагах ракі больш чым на 5 км. На крутых пясчаных схілах стаяць вялізныя старыя сосны і яліны. Маляўніча ўпісваюцца ў гэты ландшафт купы ляшчыны. Потым стары бор пераходзіць у малады сасняк, за ім паводныя. За поймай пачынаецца дрыгва. Тут праходзіць мяжа паміж Лепельскім і Чашніцкім раёнамі. Паступова рэчышча выраўняецца, перасякае сухі поплаў. Эса робіцца мяльчэй. За дарогай Лепель — Красналукі рэчышча роўнае, яго спрамлілі, ператварыўшы ў канал. Навокал ні дрэўца. Рака робіць круты паварот пад тупым вуглом. За паваротам плаціна, дзе ўзровень вады вышэй на метр. На працягу стагоддзяў Эса была ракой-працаўніцай, адным са звянаў воднага ланцуга, які пралягаў між Чорным і Балтыйскім морамі. Цяпер яна значна памялела.